

European Securities and
Markets Authority

Riktlinjer

Riktlinjer om vissa aspekter av lämplighetskraven i MiFID

Innehållsförteckning

I.	Tillämpningsområde	3
II.	Definitioner	3
III.	Syfte	4
IV.	Efterlevnad och rapporteringskrav	4
V.	Riktlinjer för vissa aspekter av lämplighetskraven i MiFID	4
V.I	Information till kunder om lämplighetsbedömningen	4
V.II	Nödvändiga arrangemang för att förstå kunder och investeringar	6
V.III	Personalens kompetens	7
V.IV	Omfattning av den information som ska samlas in om kunder (proportionalitet)	7
V.V	Kundinformationens tillförlitlighet	10
V.VI	Uppdatering av kundinformation	11
V.VII	Kundinformation avseende juridiska personer eller grupper	12
V.VIII	Nödvändiga arrangemang för att säkerställa att en investering är lämplig	13
V.IX	Dokumentering	14

I. Tillämpningsområde

Vem?

1. Dessa riktlinjer gäller värdepappersföretag (enligt definitionen i artikel 4.1.1 i direktivet om marknader för finansiella instrument – MiFID), inklusive kreditinstitut som tillhandahåller investeringstjänster, förvaltningsbolag för fondföretag ⁽¹⁾ och behöriga myndigheter.

Vad?

2. Dessa riktlinjer gäller tillhandahållandet av följande investeringstjänster som anges i avsnitt A i bilaga I till MiFID:
 - a) Investeringsrådgivning.
 - b) Diskretionär portföljförvaltning.
3. Även om dessa riktlinjer främst avser situationer där tjänster tillhandahålls till icke-professionella kunder ska de även, i den utsträckning de är relevanta, anses gälla tjänster som tillhandahålls till professionella kunder (i artikel 19.4 i MiFID görs ingen åtskillnad mellan icke-professionella och professionella kunder).

När?

4. Riktlinjerna börjar gälla 60 kalenderdagar efter det datum för rapporteringskrav som anges i punkt 11.

II. Definitioner

5. Om inget annat anges har de begrepp som används i MiFID och dess genomförandedirektiv samma innebörd i dessa riktlinjer. Dessutom gäller följande definitioner:

Direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG och senare ändringar.

Genomförandedirektivet Kommissionens direktiv 2006/73/EG av den 10 augusti 2006 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller organisatoriska krav och villkor för verksamheten i värdepappersföretag, och definitioner för tillämpning av det direktivet.

6. Riktlinjerna utgör inga absoluta krav. Därför används ofta ordet ”bör”. Orden ”måste” eller ”ska” används dock i samband med MiFID-krav.

⁽¹⁾ Dessa riktlinjer gäller endast förvaltningsbolag för fondföretag om de tillhandahåller investeringstjänster avseende individuell portföljförvaltning eller investeringsrådgivning (i den mening som avses i artikel 6.3 a och 6.3 b i Ucits-direktivet).

III. Syfte

7. Syftet med dessa riktlinjer är att klargöra tillämpningen av vissa aspekter av lämplighetskraven i MiFID för att garantera en gemensam, enhetlig och konsekvent tillämpning av artikel 19.4 i MiFID och artiklarna 35 och 37 i genomförandedirektivet.
8. Esma förväntar sig att riktlinjerna ska bidra till att tolkningen och tillsynsstrategierna för lämplighetskraven i MiFID blir mer enhetliga genom att ett antal viktiga frågor särskilt betonas, vilket i sin tur gör att de befintliga normerna blir mer effektiva. Genom att se till att företagen följer de rättsliga kraven förväntar sig Esma att skyddet för investerarna ska stärkas i motsvarande grad.

IV. Efterlevnad och rapporteringskrav

Riktlinjernas status

9. I dokumentet anges riktlinjer som utfärdats enligt artikel 16 i förordningen om inrättande av Esma⁽²⁾. Enligt artikel 16.3 i förordningen ska de behöriga myndigheterna och finansmarknadsaktörerna med alla tillgängliga medel söka följa dessa riktlinjer.
10. Behöriga myndigheter som berörs av riktlinjerna ska följa dem genom att införliva dem i sin tillsynspraxis, även när särskilda riktlinjer i dokumentet i första hand riktas till finansmarknadsaktörer.

Rapporteringskrav

11. Behöriga myndigheter ska meddela Esma om de följer eller avser följa riktlinjerna, eller ange skälen till varför de inte avser följa dem. Myndigheterna måste meddela Esma detta senast två månader efter Esmas offentliggörande av översättningarna, på adressen **suitability.387@esma.europa.eu**. Om de behöriga myndigheterna inte svarar inom denna tidsgräns kommer Esma att anse att myndigheterna inte följer riktlinjerna. En mall för anmälan finns på Esmas webbplats.
12. Finansmarknadsaktörer måste inte ange om de följer riktlinjerna.

V. Riktlinjer för vissa aspekter av lämplighetskraven i MiFID

V.I Information till kunder om lämplighetsbedömningen

Relevant lagstiftning: Artikel 19.1 och 19.3 i MiFID.

Allmän riktlinje 1

13. Värdepappersföretag ska på ett tydligt och lättbegripligt sätt informera sina kunder om att lämplighetsbedömningar görs för att värdepappersföretaget ska kunna agera i kundens bästa

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG.

intresse. Värdepappersföretagen ska under alla skeden i processen undvika att ge upphov till oklarheter eller förvirring när det gäller företagets eget ansvar i processen.

Kompletterande riktlinjer

14. Information om investeringsrådgivning och portföljförvaltning ska innefatta upplysningar om lämplighetsbedömningen. "Lämplighetsbedömning" ska anses omfatta hela processen med insamling av upplysningar om en kund och bedömningen av om ett visst finansiellt instrument är lämpligt för kunden.
15. För tydlighetens skull påminns värdepappersföretagen om att lämplighetsbedömningen inte är begränsad till rekommendationer om att köpa ett visst finansiellt instrument. Alla rekommendationer måste vara lämpliga, oavsett om det handlar om rekommendationer om att exempelvis köpa, behålla eller sälja⁽³⁾. Information om lämplighetsbedömningar ska hjälpa kunderna att förstå syftet med kraven och uppmuntra dem att lämna korrekta och tillräckliga upplysningar om sin kunskap, erfarenhet, finansiella ställning och investeringsmål. Företagen bör upplysa kunderna om att det är viktigt att samla in fullständig och korrekt information så att företaget kan rekommendera kunden lämpliga produkter eller tjänster. Det är upp till företagen att bestämma hur de ska informera sina kunder om lämplighetsbedömningen och informationen får lämnas i standardiserad form. Den valda formen bör emellertid möjliggöra efterhandskontroller så att man kan bekräfta att informationen har lämnats till kunderna.
16. Värdepappersföretagen bör vidta åtgärder för att försäkra sig om att kunderna kan bilda sig en korrekt uppfattning om investeringsrisker och förhållandet mellan risk och avkastning på investering. För att kunden ska förstå de risker som är förknippade med investeringar bör företagen överväga att använda vägledande och begripliga exempel på hur stora förlusterna kan bli beroende på risknivå och de bör också bedöma kundens reaktion på de olika scenarierna. Kunden bör göras medveten om att syftet med sådana exempel, och kundens reaktion på dem, är att bedöma kundens inställning till risk (deras riskprofil) och följaktligen vilka typer av finansiella instrument (och de risker som är förknippade med dessa) som är lämpliga för kunden.
17. Lämplighetsbedömningen är värdepappersföretagens ansvar. Företagen bör undvika att uppge eller ge intryck av att det är kunden som bestämmer vilka investeringar som är lämpliga eller vilka finansiella instrument som stämmer överens med deras riskprofil. Företagen bör till exempel undvika att antyda för kunden att ett visst finansiellt instrument är det som kunden valt som lämpligt, eller kräva att kunden ska bekräfta att ett instrument eller en tjänst är lämplig.

⁽³⁾ Se avsnitt IV i CESR, "Understanding the definition of advice under MiFID", frågor och svar, 19 april 2010, CESR/10-293.

V.II Nödvändiga arrangemang för att förstå kunder och investeringar

Relevant lagstiftning: Artiklarna 13.2 och 19.4 i MiFID och artiklarna 35.1 och 37 i genomförandedirektivet.

Allmän riktlinje 2

18. Värdepappersföretag ska ha lämpliga riktlinjer och rutiner för att klargöra viktiga uppgifter om sina kunder och egenskaperna hos de finansiella instrument som finns tillgängliga för dessa kunder ⁽⁴⁾.

Kompletterande riktlinjer

19. Varje värdepappersföretag ska upprätta och tillämpa samt även upprätthålla alla riktlinjer och rutiner (inklusive lämpliga verktyg) som krävs för att förstå dessa nödvändiga uppgifter och egenskaper ⁽⁵⁾.
20. Varje värdepappersföretag ska tillämpa riktlinjer och rutiner för att kunna samla in och utvärdera alla uppgifter som behövs för att göra en lämplighetsbedömning för varje kund. Företagen kan till exempel använda frågeformulär som kunden får fylla i eller som fylls i under diskussionen med kunden.
21. Nödvändig information för lämplighetsbedömningar är till exempel uppgifter om kundens finansiella ställning eller investeringsmål.
22. Exempel på kundinformation:
 - a) Civilstånd (särskilt kundens rättsliga möjligheter att förfoga över tillgångar som han eller hon äger tillsammans med sin partner).
 - b) Familjesituation (händelser inom en kunds familj kan påverka hans eller hennes finansiella ställning, t.ex. ett nytt barn eller ett barn som är i universitetsåldern).
 - c) Anställningssituation (om kunden förlorar sitt arbete eller är nära pensionsåldern kan detta påverka hans eller hennes finansiella situation eller investeringsmål).
 - d) Behov av likviditet för vissa relevanta investeringar.
23. Kundens ålder är ofta en särskilt viktig upplysning som företagen bör känna till för att kunna bedöma lämpligheten av en investering. När företagen beslutar om vilken information som är nödvändig bör de också väga in hur eventuella förändringar av informationen kan påverka lämplighetsbedömningen.
24. Värdepappersföretagen måste också ha god kunskap om de produkter de erbjuder. Det innebär att företagen bör tillämpa riktlinjer och rutiner som är utformade för att säkerställa att de endast rekommenderar investeringar eller gör investeringar för sina kunders räkning om de har en god kännedom om egenskaperna hos den berörda produkten eller finansiella instrumentet.

⁽⁴⁾ Lämplighetsbedömningar ska också dokumenteras på ett adekvat sätt. Se riktlinje 9.

⁽⁵⁾ Artikel 13.2 i MiFID.

V.III Personalens kompetens

Relevant lagstiftning: Artikel 5.1 d i genomförandedirektivet.

Allmän riktlinje 3

25. Varje värdepappersföretag ska se till att anställda som är involverade i viktiga aspekter av lämplighetsbedömningen har den kompetens och kunskap som krävs ⁽⁶⁾.

Kompletterande riktlinjer

26. Det är viktigt att personalen förstår den funktion de fyller i lämplighetsbedömningen och att de har nödvändig kompetens och kunskap, innefattande tillräcklig kunskap om relevanta rättsliga krav och förfaranden, för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.
27. Personalen måste ha tillräcklig kompetens för att kunna bedöma kundens behov och situation. De måste också ha tillräcklig kunskap om finansmarknaderna så att de förstår de instrument som de rekommenderar (eller köper för kundens räkning) och för att kunna avgöra om egenskaperna hos ett instrument motsvarar kundens behov och situation.
28. Esma konstaterar att vissa medlemsstater kräver certifiering eller har inrättat motsvarande system för personal som tillhandahåller investeringsrådgivning och/eller portföljförvaltning i syfte att säkerställa att anställda som är inblandade i viktiga delar av processen för lämplighetsbedömningar har tillräcklig kompetens och kunskap.

V.IV Omfattning av den information som ska samlas in från kunder (proportionalitet)

Relevant lagstiftning: Artikel 19.4 i MiFID och artiklarna 35 och 37 i genomförandedirektivet.

Allmän riktlinje 4

29. Värdepappersföretag ska besluta om hur mycket information som ska samlas in från kunderna mot bakgrund av alla egenskaper hos den investeringsrådgivning eller portföljförvaltning som ska tillhandahållas till varje kund.

Kompletterande riktlinjer

30. Innan värdepappersföretag tillhandahåller investeringsrådgivning eller portföljförvaltning måste de alltid samla in "nödvändig information" om kundens kunskap och erfarenhet, finansiella ställning och investeringsmål.
31. Omfattningen av den insamlade informationen kan variera. När företagen beslutar om vilken information som är "nödvändig" och relevant bör de överväga följande aspekter i samband med kundens kunskap och erfarenhet, finansiella ställning och investeringsmål:

⁽⁶⁾ Enligt artikel 5.1 d i genomförandedirektivet ska värdepappersföretag anställa personal med den kompetens, kännedom och sakkunskap som krävs för att kunna fullgöra de uppgifter som tilldelats dem.

- a) Typ av finansiellt instrument eller transaktion som företaget kan rekommendera eller ingå (inklusive grad av komplexitet och risknivå).
 - b) Art och omfattning av den tjänst företaget kan tillhandahålla.
 - c) Kundens karaktär, behov och omständigheter.
32. Omfattningen av den information som behöver samlas in kan variera, men kraven för att säkerställa att en rekommendation eller en investering som görs för en kunds räkning är lämplig för kunden är alltid desamma. Proportionalitetsprincipen i MiFID ger värdepappersföretagen möjlighet att samla in information i en mängd som är proportionerlig till de produkter och tjänster de erbjuder, eller produkter och tjänster för vilka kunden efterfrågar särskild investeringsrådgivning eller portföljförvaltning. Reglerna tillåter inte företagen att sänka skyddsnivån gentemot sina kunder.
33. Om värdepappersföretag till exempel ger tillgång till komplexa (7) eller riskfyllda (8) finansiella instrument bör de noggrant överväga om de behöver samla in mer detaljerad information om kunden än de skulle göra om det handlade om mindre komplexa och riskfyllda instrument. Detta ger företagen möjlighet att bedöma kundens förmåga att förstå och finansiellt bära de risker som är förknippade med sådana instrument (9).
34. För icke-likvida finansiella instrument (10) omfattar "nödvändig information" naturligtvis uppgifter om hur länge kunden är beredd att inneha investeringen. Eftersom information om kundens finansiella ställning alltid måste samlas in kan omfattningen av den insamlade informationen bero på vilken typ av finansiellt instrument som rekommenderas eller köps. För icke-likvida eller riskfyllda finansiella instrument kan "nödvändig information" till exempel omfatta samtliga av följande uppgifter som krävs för att säkerställa att kundens finansiella ställning tillåter kunden att investera i sådana instrument:
- a) Storleken på kundens normala och sammanlagda inkomst, om inkomsten tjänas in på fast eller på tillfällig basis, samt källan till inkomsten (till exempel från anställning, pensionsinkomster, investeringsinkomster, ränteintäkter etc.).
 - b) Kundens tillgångar, inklusive likvida medel, investeringar och fast egendom. Detta omfattar i sin tur uppgifter om vilka finansiella investeringar, lös och fast egendom, pensionsfonder och eventuella kontotillgodohavanden etc. som kunden kan ha. När så är lämpligt bör företaget även samla in information om eventuella villkor, löptider, förfoganderestriktioner, lån, garantier och andra begränsningar av ovanstående tillgångar.

(7) Enligt definitionen i MiFID.

(8) Det är varje värdepappersföretags ansvar att på förhand definiera risknivån för de finansiella instrument som ingår i företagets erbjudande till investerare. Om riktlinjer finns, eventuellt utfärdade av de behöriga myndigheter som övervakar företaget, ska dessa beaktas.

(9) För att försäkra sig om att kunderna förstår investeringsrisker och de förluster som de eventuellt kan få bära bör företagen i alla händelser och så långt som det är möjligt redogöra för riskerna på ett tydligt och begripligt sätt, eventuellt genom att använda illustrativa exempel på förlusternas omfattning om ett instrument går dåligt. Bedömningen av kundens benägenhet att acceptera risker kan underlättas genom en mätning av kundens förmåga att bära risker. Se även punkt 16.

(10) Det är varje värdepappersföretags ansvar att på förhand definiera vilket eller vilka av de finansiella instrument som ingår i erbjudanden till investerare som kan betraktas som icke-likvida. Om riktlinjer finns, eventuellt utfärdade av de behöriga myndigheter som övervakar företaget, ska dessa beaktas.

- c) Kundens normala ekonomiska åtaganden. Detta omfattar information om vilka ekonomiska åtaganden kunden har ingått eller planerar att ingå (fasta utgifter, total skuldsättning och andra regelbundna åtaganden etc.).
35. När värdepappersföretagen beslutar om vilken information som ska samlas in bör de också ta hänsyn till karaktären hos den tjänst som ska tillhandahållas. I praktiken innebär detta följande:
- a) När tjänsten är investeringsrådgivning bör företagen samla in tillräckligt med information för att kunna bedöma kundens förmåga att förstå riskerna och karaktären hos de finansiella instrument som företaget planerar att rekommendera kunden.
- b) När tjänsten är portföljförvaltning behöver de kunskaper och erfarenheter som kunden bör ha med avseende på samtliga finansiella instrument som eventuellt kan ingå i portföljen inte vara lika djupgående som för investeringsrådgivning eftersom det är företaget som kommer att fatta investeringsbesluten för kundens räkning. Även i sådana situationer är det dock viktigt att kunden åtminstone har en allmän förståelse för de risker som är förknippade med portföljen och har en allmän förståelse för de risker som är kopplade till varje typ av finansiellt instrument som kan komma att ingå i portföljen. Företagen bör följaktligen skapa sig en mycket tydlig förståelse för och kunskap om kundens investeringsprofil.
36. Omfattningen av den tjänst som efterfrågas av kunden kan också spela in när det gäller detaljnivån i den information som bör samlas in. När det gäller kunder som efterfrågar investeringsrådgivning om samtliga sina finansiella tillgångar bör värdepappersföretagen till exempel samla in mer information om kunden än vad som är fallet för kunder som efterfrågar specifik rådgivning om hur de bör investera ett visst belopp som utgör en relativt liten del av deras sammanlagda tillgångar.
37. Företagen bör även ta hänsyn till kundens beskaffenhet när de beslutar om vilken information som bör samlas in. Mer detaljerad information behövs ofta för äldre och eventuellt sårbara kunder som efterfrågar investeringsrådgivning för första gången. När företaget tillhandahåller investeringsrådgivning eller portföljförvaltning till en professionell kund (som korrekt har klassificerats som sådan) är det vanligen befogat att förutsätta att kunden har nödvändig erfarenhet och kunskap, vilket innebär att företaget inte behöver samla in sådan information.
38. På ett liknande sätt gäller, när den investeringstjänst som tillhandahålls utgörs av investeringsrådgivning eller diskretionär portföljförvaltning till en "i sig professionell kund"⁽¹¹⁾ så får företaget anta att kunden kan bära de finansiella risker som överensstämmer med kundens investeringsmål och företaget är därför generellt inte skyldigt att inhämta information om en sådan kunds finansiella ställning. Sådan information bör emellertid inhämtas om det är nödvändigt med tanke på kundens investeringsmål. Om en kund vill gardera sig mot en risk behöver företaget detaljerad information om risken för att kunna föreslå ett effektivt hedgeinstrument.
39. Den information som behöver samlas in beror också på kundens behov och situation. Företagen behöver sannolikt mer detaljerad information om kundens finansiella ställning om kunden har flera olika och/eller långsiktiga investeringsmål än om kunden söker en kortsiktig och säker investering.

⁽¹¹⁾ Såsom anges i avsnitt I i bilaga II till MiFID ("Kundkategorier som betraktas som professionella").

40. Om ett värdepappersföretag inte erhåller den information som krävs⁽¹²⁾ för att tillhandahålla investeringsrådgivning eller portföljförvaltning som är lämplig för kunden får företaget inte tillhandahålla sådana tjänster till kunden⁽¹³⁾.

V.V Kundinformationens tillförlitlighet

Relevant lagstiftning: Artikel 19.4 i MiFID och artiklarna 35 och 37 i genomförandedirektivet.

Allmän riktlinje 5

41. Värdepappersföretagen ska vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att den information som samlas in om kunderna är tillförlitlig. Företagen bör särskilt ta hänsyn till följande faktorer:
- a) Företagen bör inte sätta alltför stor tillit till kundens självbedömning av sin kunskap, erfarenhet och finansiella ställning.
 - b) Företagen bör säkerställa att alla verktyg som används i lämplighetsbedömningen är lämpligt utformade (t.ex. att frågor inte är utformade på ett sådant sätt att de styr in kunden på en viss typ av investeringar).
 - c) Företagen bör se till att kundinformationen är konsekvent.

Kompletterande riktlinjer

42. Kunderna förväntas lämna sådan korrekt, aktuell och fullständig information som krävs för lämplighetsbedömningen. Värdepappersföretagen bör emellertid vidta rimliga åtgärder för att kontrollera att den information som samlas in om kunderna är tillförlitlig. Oavsett vad som sägs ovan är det fortfarande företagets ansvar att se till att de har adekvat information för att kunna utföra lämplighetsbedömningar. De bör till exempel överväga om det finns några uppenbara felaktigheter i den information som lämnats av kunden. Det är också viktigt att de försäkras sig om att de frågor de ställer till kunderna är förståeliga och att alla andra metoder som används i informationsinsamlingen är utformade på ett sådant sätt att det är möjligt att inhämta den information som krävs för en lämplighetsbedömning.
43. Självbedömning bör balanseras av objektiva kriterier, till exempel följande:
- a) I stället för att fråga kunderna om de anser sig vara tillräckligt erfarna för att investera i ett visst instrument bör företaget fråga vilka typer av instrument som de känner till.
 - b) I stället för att fråga om kunderna anser att de har tillräckliga medel för att investera kan företaget be dem om faktabaserad information om kundens finansiella ställning.

⁽¹²⁾ "Tillräcklig information" ska tolkas som den information som värdepappersföretag ska samla in för att uppfylla lämplighetskraven enligt MiFID.

⁽¹³⁾ Se artikel 35.5 i genomförandedirektivet.

- c) I stället för att fråga om kunderna anser att de kan ta risker kan företaget fråga hur stora förluster under en viss tidsperiod som de skulle vara villiga att ta, antingen för en enskild investering eller för hela portföljen.
44. Om värdepappersföretag har verktyg som används av kunden som ett led i lämplighetsbedömningen (t.ex. online-frågeformulär eller riskprofileringsprogramvara) bör de ha lämpliga system och kontroller för att säkerställa att verktygen är anpassade för ändamålet och ger tillfredsställande resultat. Riskprofileringsprogramvara kan till exempel innefatta kontroller av om kundens svar är konsekventa för att upptäcka motsägelser mellan olika uppgifter.
45. Företagen bör också vidta rimliga åtgärder för att minska potentiella risker med användningen av sådana verktyg. En risk kan till exempel uppstå om kunderna (på eget initiativ eller uppmuntrade av personal med direkt kundkontakt) ändrar sina svar för att få tillgång till ett finansiellt instrument som kanske inte är lämpligt för dem.
46. För att säkerställa att kundinformationen är konsekvent bör företagen se den insamlade informationen som en helhet. Företagen bör vara vaksamma på relevanta motsägelser mellan olika uppgifter och kontakta kunden för att lösa eventuella väsentliga inkonsekvenser eller felaktigheter. Exempel på sådana motsägelser är kunder som har begränsad kunskap eller erfarenhet men en aggressiv inställning till risktagande, eller som har en försiktig riskprofil men ambitiösa investeringsmål.

V.VI Uppdatering av kundinformation

Relevant lagstiftning: Artikel 37.3 i genomförandedirektivet.

Allmän riktlinje 6

47. Om ett värdepappersföretag har en pågående relation med kunden bör det införa lämpliga rutiner för att säkerställa att det har lämplig och uppdaterad information om kunden.

Kompletterande riktlinjer

48. När värdepappersföretag regelbundet tillhandahåller investeringsrådgivning eller portföljförvaltning är det viktigt att de har lämplig och uppdaterad information om kunden för att kunna utföra lämplighetsbedömningen. Företagen bör därför anpassa sina rutiner med hänsyn till följande aspekter:
- (a) Vilken del av den insamlade informationen som bör uppdateras och med vilka intervaller.
- (b) Hur uppdateringen bör göras och vilka åtgärder som bör vidtas när kompletterande eller uppdaterad information mottas eller när kunden inte lämnar begärd information.
49. Tidsintervallerna kan variera, till exempel beroende på kundens riskprofil. Värdepappersföretagen fastställer ofta kundens investeringsriskprofil baserat på den information som samlas in om kunderna enligt lämplighetskraven, dvs. vilken typ av investeringstjänster eller finansiella instrument som generellt kan vara lämpliga för kunden med hänsyn till kundens kunskap och erfarenhet, finansiella ställning och investeringsmål. En högre riskprofil kräver sannolikt att informationen uppdateras oftare än vad som är fallet om riskprofilen är lägre. Vissa händelser kan också medföra ett behov av en uppdatering, till exempel för kunder som når pensionsåldern.

50. Uppdateringen kan till exempel göras under regelbundna möten med kunderna eller genom att skicka uppdateringsfrågeformulär till dem. Relevanta åtgärder i detta avseende är till exempel ändringar av kundens profil baserat på den uppdaterade information som samlats in.

V.VII Kundinformation avseende juridiska personer eller grupper

Relevant lagstiftning: Artiklarna 4.1.10 och 19.4 i MiFID.

Allmän riktlinje 7

51. Om kunden är en juridisk person eller en grupp bestående av två eller fler fysiska personer eller där en eller fler fysiska personer representeras av en annan fysisk person bör värdepappersföretagen främst förlita sig på tillämplig lagstiftning när de identifierar vilken av dessa personer som bör vara föremål för lämplighetsbedömningen.
52. Om lagstiftningen inte ger tillräckliga indikationer i detta avseende, och särskilt om man inte har utsett en ensam representant (vilket kan vara fallet för gifta par) bör företaget, baserat på en på förhand fastställd policy, komma överens med de berörda personerna (representanten för den juridiska personen, de personer som ingår i gruppen, eller de fysiska personer som representeras av någon annan) om vem som bör genomgå lämplighetsbedömningen och hur bedömningen bör utföras i praktiken, däribland frågan om från vem man bör samla in information om kunskap, erfarenhet, finansiell ställning och investeringsmål. Företaget bör dokumentera överenskommelsen.

Kompletterande riktlinjer

53. I bilaga II till MiFID anges att bedömningar av vilken "expertis, erfarenhet och kunskap" som krävs för små enheter som vill behandlas som professionella kunder ska göras av "den person som auktoriserats att utföra transaktioner på enhetens vägnar". Analogt bör detta tillvägagångssätt också gälla för lämplighetsbedömningar både i fall där en fysisk person representeras av en annan fysisk person och i fall där det är en liten enhet ska genomgå en lämplighetsbedömning. I dessa situationer ska bedömningen av finansiell ställning och investeringsmål göras av den underliggande kunden (en fysisk person som representeras av en annan fysisk person eller en liten enhet), medan erfarenhet och kunskap bör bedömas för representanten för den fysiska personen eller av den person som auktoriserats att utföra transaktioner på enhetens vägnar.
54. Företagen bör anta en policy för att fastställa vem som bör genomgå lämplighetsbedömningar om kunden är en juridisk person eller en grupp av två eller flera fysiska personer eller där en eller flera fysiska personer representeras av en annan fysisk person. Företagens policy bör ta hänsyn till alla berörda personers bästa intressen och skyddsbehov.
55. Om inget avtal har ingåtts och den finansiella ställningen för de personer som ingår i gruppen skiljer sig åt bör företagen överväga vilken person som är mest relevant i detta avseende (dvs. den person som har den svagaste finansiella ställningen). Detsamma gäller bedömningen av personernas investeringsmål (dvs. den person som har de mest konservativa investeringsmålen) eller deras erfarenhet och kunskap (dvs. den person som auktoriserats att utföra transaktioner på enhetens vägnar och som har minst erfarenhet och kunskap).
56. I situationer där två eller flera personer har auktoriserats att i förening utföra transaktioner på gruppens vägnar (vilket kan vara fallet med gemensamma konton) bör den klientprofil som tas fram

av företagen avspeglar de olika berörda personernas förmåga att fatta investeringsbeslut samt eventuella effekter av sådana beslut på deras enskilda finansiella ställning och investeringsmål.

V.VIII **Nödvändiga arrangemang för att säkerställa att en investering är lämplig**

Relevant lagstiftning: Artikel 13.2 i MiFID och artikel 5 i genomförandedirektivet.

Allmän riktlinje 8

57. I analysen av vilka investeringar som är lämpliga för en kund bör värdepappersföretag upprätta riktlinjer och rutiner för att säkerställa att de konsekvent tar hänsyn till följande faktorer:
- a) All tillgänglig information om kunden som kan vara relevant i bedömningen om en investering är lämplig, inklusive kundens befintliga investeringsportfölj (och tillgångsfördelningen inom portföljen).
 - b) Alla väsentliga egenskaper hos den investering som övervägs i lämplighetsbedömningen, inklusive alla relevanta risker och eventuella direkta eller indirekta kostnader för kunden ⁽¹⁴⁾.

Kompletterande riktlinjer

58. Värdepappersföretag som använder särskilda verktyg i lämplighetsbedömningarna (såsom modellportföljer, programvara för tillgångsfördelning eller riskprofileringsverktyg för eventuella investeringar) bör också ha lämpliga system och kontroller för att se till att verktygen är anpassade för ändamålet och ger tillfredsställande resultat.
59. I detta avseende bör verktygen utformas så att de tar hänsyn till alla relevanta särdrag hos varje kund eller finansiellt instrument. Verktyg som klassificerar kunder eller finansiella instrument på ett för övergripande sätt är till exempel inte lämpliga för ändamålet.
60. Värdepappersföretag bör fastställa riktlinjer och rutiner för att bland annat beakta följande faktorer:
- a) Den investeringsrådgivning och portföljförvaltning som tillhandahålls till kunden bör ta hänsyn till en lämplig grad av riskspridning.
 - b) Det är viktigt att se till att kunden har en tillräcklig förståelse för förhållandet mellan risker och avkastning, dvs. att de förstår att en riskfri tillgång nödvändigtvis ger låg avkastning, hur tidsaspekten inverkar på detta förhållande och hur kostnaderna påverkar kundens investeringar.
 - c) Det är också viktigt att kontrollera att kundens finansiella ställning tillåter kunden att finansiera investeringarna och att han eller hon kan bära eventuella förluster till följd av investeringarna.

⁽¹⁴⁾ Se artikel 33 i genomförandedirektivet när det gäller skyldigheten att informera kunderna om kostnader.

- d) När det gäller eventuella personliga rekommendationer eller transaktioner som ingår i samband med investeringsrådgivning eller portföljförvaltning och som involverar en icke-likvid produkt bör företagen också ta hänsyn till hur länge kunden är beredd att inneha investeringen.
- e) Eventuella intressekonflikter bör förebyggas så att de inte inverkar negativt på lämplighetsbedömningens kvalitet.

V.IX Dokumentering

Relevant lagstiftning: Artikel 13.6 i MiFID och artiklarna 5.1 f och 51 i genomförandedirektivet.

Allmän riktlinje 9

61. Värdepappersföretag bör åtminstone

- (a) ha lämpliga arrangemang för registrering och bevarande av uppgifter för att säkerställa en korrekt och öppen dokumentation av lämplighetsbedömningar, inklusive eventuell investeringsrådgivning och alla investeringar (och avyttringar) som görs,
- (b) se till att registreringsrutinerna är utformade så att det är möjligt att upptäcka fel i lämplighetsbedömningarna (såsom vilseledande försäljning),
- (c) se till att dokumentationen finns tillgänglig för alla berörda personer i företaget och för behöriga myndigheter,
- (d) se till att det finns lämpliga processer för att åtgärda eventuella brister eller begränsningar i dokumentationsrutinerna.

Kompletterande riktlinjer

62. Värdepappersföretagens dokumentationsrutiner måste vara utformade så att företagen i efterhand kan kontrollera varför en investering har gjorts. Detta kan vara särskilt viktigt i händelse av tvister mellan företag och kunder. Det är också viktigt för kontrolländamål – eventuella brister i dokumentationen kan till exempel leda till att en behörig myndighet inte kan utvärdera kvaliteten på företagets lämplighetsbedömningar och det kan försämra möjligheterna för företagets ledningen att identifiera risker för vilseledande försäljning.

63. Värdepappersföretagen är därför skyldiga att dokumentera all relevant information om lämplighetsbedömningar, till exempel kunduppgifter (inklusive uppgifter om hur informationen används och tolkas för att fastställa kundens riskprofil) och information om vilka finansiella instrument som rekommenderas till kunden eller köps för kundens räkning. Registren bör innehålla följande uppgifter:

- a) Eventuella ändringar av lämplighetsbedömningar som görs av företaget, särskilt ändringar av kunders riskprofil.
- b) Typer av finansiella instrument som är lämpliga för kundens profil och underlaget för bedömningen samt eventuella ändringar och skälen till dessa.